

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARS

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FŐSZERKESZTŐ: Dr. KERSEK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.
 FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. NOVOTNY ERNŐ.
 FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetések, előfizetések s a reklamációkat a kiadói hivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA r. t.

HIRDETÉSEK

□ centiméterenként - 4 fillér
 Nyitrtéri közlemények garmond soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetők és a velünk összeköttetésben levő hird. irodák árengedményben részesülnek.

A tanév kezdete.

Irta RASSOVSKY KÁLMÁN.

Rideg statisztikai táblázatok mostanában számolnak be az évi terméstről. Az anyagi jóléthez, az élvezetekhez görcsösen ragaszkodó szellemek gyönyörködve nézik a nagy számadatokat, melyekben egy újabb évi kényelmük, boldogságuk biztosítékát látják. Ezeket az életben csak a produktív elemek érdeklik. A statisztika nekik arról számol be, hogy ez vagy az mennyit hozott. Ez a fontos. Minden más kevésbé fontos vagy épen figyelmen kívül esik. Minden más improduktív elem. Ilyenek többek között a gyermekek.

A gyermek csak fogyasztó elem, a jelenben semmit sem hoz, a jövő bizonytalan, innen van az án, hogy az iránta való érdeklődés csak akkor fokozódik, mikor ez a fogyasztás is nagyobb. Az iskolaév kezdetén. . . .

Az az örvendetes eszmélés, melyet ilyenkor találkoznak, melynek indító okai kézzelfoghatóak, sokféle formában nyer kifejezést az egyszerű kérdésközléstől a több számon át művészi tollal megírt újságcikkekig. Ezek a legtöbbször katedra-bölcsességgel megírt cikkelek, mint a nagyközönség hivatott szócsövei, a társadalom ilyenkor érzékenyen érintett tagjainak nem épen enyhe szólamaitól támogatva majdnem kivétel nélkül ezt az egy mondatot variálják: az iskola nem felel meg többé feladatának, nem nevel az életre.

Nem vádaskodunk. Nem követjük azokat, akik az iskola hiányaiért a társadalmat, a társadalom közömbösségeért az iskolát okolják. Ez a szomorú jelenség megvan, le kell tehát számolni vele. Vádakat csak a felületen uszkálók kovácsolhatnak, ahelyett, hogy komolyan keressék a meglévő ténynek az okát.

Ezt az okot mi a modern élet sokféleségében, az iskola konzervatív jellegében, a megváltozott világnézetben látjuk.

Társadalmi szükség adott életet az iskolának, amely kezdetleges berendezkedésében teljesen hozzásimult az akkor egyszerű viszonyok közötti élet körülményeibe.

A régi társadalom embere egyszerű volt. Az iskolának könnyű volt a feladata, hogy növendékét erre az egyszerű viszonyokra előkészítse. Amilyen egyszerű volt az egyes az egyén, olyan egyszerű volt a társadalom.

Az egyén igényeinek a gyarapodása következtében a társadalmi élet mindig differenciáltabb lett, a társada-

lom követelése az iskolával szemben egyre fokozódtak. Ezzel szemben az iskola mindig csak később vette észre az élet fogalmának a bővülését, konzervatív maradt. És az iskola bizonyos fokú konzervativizmusa jogos. Balóle kerülnek ki a társadalom fenntartó elemei, a jövő társadalom vezetői, az iskola tehát a jövő társadalom létét veszélyeztetné, ha avatatlan, hozzá nem értő, felületes elmék után indulna. Másrészt azonban nem zárkozhatik el a korviszonyok méltányos követeléseivel elől, melyek elsősorban nevelői eljárásának, de didaktikai módszereinek is megváltoztatását kívánják.

De az iskolának az élettől való eltávolodását a legnagyobb mértékben szerintünk a megváltozott világnézet eszközölte. Az iskola természeténél fogva optimista. A jövő számára munkálkodik. Hogy ez a munkája eredményes legyen, abban a meggyőződésben kell végeznie, hogy a jövő jobb, boldogabb lesz, szóval: ha mindenki kétségbeesik is, neki rózsás színben kell látni a jövőt.

Ez az optimista világnézet csak az idealizmus talaján fakadhat és erősödhet. A mi modern korunk pedig ennek legkevésbé kedvez.

A vásári láрма, ami minden oldalról körülvesz, a túlekedés a megélhetésért, az anyagi jólét túlságos hajhászása, és az azon túl levőkkel való nemtörődömség elnyomja azoknak az ügybuzgó férfiaknak hangját, akik az anyagnál értékesebb tényezőket keresésére, az élet megállapítására hívják föl az emberiség figyelmét. A haszon hóbortja, az ebből fakadó boldogság mámorja, ellensége minden ideális törekvésnek.

Ime az iskola és a társadalom között lépten-nyomon érezhető ellentét a kettő ellentétes világnézetében gyökeres. Hogy az ellentétes világnézetek közül melyik illik az eszes erkölcsös emberhez, azt az egész történeti fejlődés mutatja, amelynek az eredménye a mai állapot. És ez azt mutatja, hogy az ember, akit a primitív felfogás a mindenség középpontjának tartott, mint a mindenségnek egy egyede, kutató értelmével és erkölcsös viselkedésével vitta ki magának az uralkodó szerepet, tehát ideális javakkal: tudományával és erkölcsével.

Az iskolának tehát, mikor a jövő nemzedékét veszi gondozásba, ezt az irányt kell követni, az ideális javak áldásaiban kell részesíteni az ifjúságot. — Az élet sok mindent kíván, amire külön-külön nem készíthet első az iskola. De ennek a sok minnedennek van

közös alapja: az erkölcs és tudás. Arra nevel, erre oktat. Egyik tevékenysége sem lehet izolált, egyik téren sem nélkülözheti a társadalom közreműködését.

De ez értse meg az iskolát, vegye fontolóra intencióit s ne a külsőségekben mutatkozó ellentéteket keresse csak, hanem az együttműködés lehetőségét is.

Tegyük félre a vádaskodást, ne legyünk szemléltői a távolból az iskola és társadalom életének, hanem dolgozzunk.

Ennek a munkának a jegyében kezdjük meg az új iskolaévet!!

Vágóhidunk kifejlesztése.

Európa minden művelt államának városaiban már a XIX. század első felében megindult egy mozgalom, melynek célja volt, hogy a közlekedésre s így a vágatásra szánt kis és nagy állatok nem magán, hanem nyilvános vágóhidakon öltsenek le. Ezen mozgalomnak sok ellensége támadtak, de ezeket egyrészt a tudatlanság, másrészt a felállítási költségeknek nagysága vezérelte. Míg bebizonyosodott számos városok tapasztalatából, hogy a vágatási járulékból oly bő jövedelmi forrás nyílik meg, hogy ebből nemcsak a befektetési összegnek bő kamatai, üzemeltetési és amortizációra szánt összeg térül meg, mellette azonban még összegek maradtak fenn, amelyek a hatóságokat arra indították, hogy a vágatási járulékat leszállítsák. Erre az ellenségek lezsereltek.

Ha kérdezzük, mik az előnyei a vágatási kényszerrel kapcsolatos nyilvános vágóhidaknak, arra a vágóhidak története válaszol. Már az ókorban a rómaiaknál, a középkorban a németeknél voltak nyilvános vágóhidak, kis és nagyobb állatok számára, nem azonban egészségi szempontból, hanem azért, hogy ezen korban a magasban álló céhrendszert fejlessék, hogy a mészárosokat és henteseket összetartsák, amelyek azonban a fogyasztási adónak a könnyebb behajtását és annak ellenőrzését is elősegítették. Hogy valóban voltak vágóhidak, bizonyítják, hogy egyes városokban egyes utcák és terek ettől lettek elnevezve.

A középkorban oly alapos volt a vágóhidakon a husvizsgálat, hogy a város előjáróságai között voltak felelősök, akik esküvel fogadták, hogy ők hűen és lelkiismeretesen fogják a húst megvizsgálni, hogy ezáltal megakadályozzák, hogy rossz minőségű hus jöjjön a piacra.

Egy másik rendelet a XVII. századból, amelyet a Kurfürstök közül egyik adott ki, mely így szól: Miután városunkban a nyilvános vágóhidak hiányoznak, melyeket a háborúk pusztítottak el, vagy egyáltalán tel-

se voltak állítva, elrendelem, hogy a husadónak könnyebb behajtása végett vágóhidak állíttassanak fel. Mi után később a husadónak beszedése bérlőknek adatott ki szükségből, azért a hatóságoknak nem állt érdekükben újabb vágóhidaknak felállítás, azért a mozgalom engedett és végre elaludt.

Csak az újabb korban a közegészségügy emelte újra a mozgalmat Franciaországban és Németországban, mert a közegészségi ügyvel foglalkozó rendőrség vette kezébe az ügyet, mely kényszerítette mindazon várost, melynek 1000 lakosa volt, nyilvános vágóhidnak felállítására, mert a magán vágóhidaknál a vágás után maradt hulladékok, a vér, a gyomortartalom, taggyu nem gyűjtetett össze és ha összegyűjtetett, nem lehetett elkerülni azt, hogy a gödör körülötte földréteg fertőzése be ne álljon, mely a talajvizre és a levegőre káros hatással volt. Az ilyen fertőzött levegő behatolt a lakásokba, ott a diftériát és tifuszt terjesztette, azért nevezték el Angolországban az így előállt járványokat piszok utáni betegségek. Képzhetjük, mily nehéz feladata volt az 1858-ban Bazelben összegyűjtött kolera-bizottságnak. A magánvágatásoknál így fellépett betegség hamar epidemává lett, amelyet nagyon nehezen lehetett elűzni. Ezen fertőzés nem állhatott elő Németország oly városaiban, hol csatorna-rendszerrel kapcsolt nyilvános vágóhidak voltak. Képzhetjük, hogy mily állapotok uralkodtak ott, a vidéken, ahol a magánvágóhidak egy helyen a kapualjában, más helyen a kocsiszinben voltak elhelyezve, ahol a helyiség nem volt lekövezve, ahol a vér és bélsár vízzel keverve a földbe szivárgott.

Ha még most figyelembe vesszük azt, hogy ezen magánvágási helyek közelében a szirkiföld, a kolbáskészítő helyiség, ahol a levágott állatoknak belei lettek kimosva, voltak, akkor nem kerülhetjük el azt, hogy eme hulladékok a föld talaját meg ne tül-

zitsák s ebből az következett, hogy az ily kidolgozott husnak ellentálló képessége kisebb s így a hus gyorsan bomlásnak indul.

Ez volt az első érv a nyilvános vágóhidhoz.

Ha most tekintetbe vesszük a nyilvános vágatást gazdasági szempontból, akkor azt mondhatjuk, hogy itt a levágott húst, miután rendszeresen hűtőkamrák is voltak elhelyezve, könnyebben lehetett megőrizni, másrészt az állati hulladékok, csont, vér, csülök, szarv és trágya jobban volt összetartható.

A rendőrség, mely a közlelmezés ellenőrzésével foglalkozik, azt kívánja, hogy jó és egészséges hus jöjjön a piacra, mert bizonyos, hogy rossz táplálkozás mellett az embernek munkaképessége is csökken. Azért mondotta Nagy Frigyes, hogy ha háborút akarunk viselni, akkor a gyomorra legyen gondunk, mert ez képezi a teherviselés alapját. Emberek, kik sok húst esznek, izmosak, sok energiával bírnak, rugékonyak, mint az angolok. Mi a húst főzve, sütvé, vagy nyersen élvezzük. A félig nyers hus a munkásra legjobb hatással van, de akkor a hus egészséges legyen, mert különben húsmergezésnek tesszük ki magunkat.

Bizonyos az, hogy ha gazdánk birtokában levő állat megbetegszik s ha a betegség rossz fordulatot vesz, ocsó áron iparkodik eladni. Mészárosaink hajlandóságot mutatnak eme beteg állatoknak az értékesítésére s így a fogyasztó közönség kisebb értékű húst kap, másrészt, a beteg állat által tudóvást és vérmérgezést képes az emberekbe beoltani.

A mezőgazdasági marhatenyésztésre is befolyással van a nyilvános vágóhid, mert milyen gyakran megtörténik az, hogy a gazda nem tudja, hogy állatai között egy-egy darab fertőző betegségben szenved s ha ezen állatok valamelyike vágóhidra kerül, ott ellenőrzés mellett feltárul a kór, mely figyelmezteti azután a gazdát arra, hogy marhaállománya között fertőző betegség

van, amely ha nem tudná, 6—8 év alatt az egész marhaállomány ifjicsálódik, amit a nyilvános vágóhidnál rögtön elkülvételek.

Végre befolyással van a nyilvános vágóhid az állatvédő egyesületekre is, amelyek elveik alapján az állatkinzást megtiltják. Mert az állatkinzás a magánvágóhidaknál gyakran megtörténik, mert ott a hentesinas a mester felügyelete nélkül kinzással öli meg az állatot. Ez az oka annak, hogy minden nyilvános vágóhidnál szabályrendelet van kifüggesztve, amely a kinzást megtiltja, amely megtiltja, hogy 24 órán túl nem etetett állatot felvegyenek, amely megkivánja, hogy a vágás izmos és tanult egyének által történjék, amely megtiltja, hogy a borjúk és kisebb állatok a vágás előtt nem akaszthatók fel, mint a nagy állatok, amely előírja, hogy a nagy marhák álarc alatt ölessenek meg, amely megkivánja, hogy kisebb állatok levágás előtt baltaütés által kábitandók el, amely előírja, hogy 14 éven alul inasok nem alkalmazhatók a vágóhidra.

Igy összegezve Gerlach szerint a nyilvános vágóhidak felállításának következő nyomós okai vannak:

Az állatoknak kínos hajtása elmarad a nagyobb városokban.

A vágandó állatok nem kinoztatnak meg.

A nagy tisztaság, miután a vágóhidak vízvezetékekkel vannak ellátva.

A levegő fertőzése megakadályoztatik. Az istálló uzsora megszünik.

Könnyű ellenőrzése a fertőző betegségben szenvedő állatoknak.

Ezek tehát a fontos okai a hatóságoknak, mert a vágóhid ellenségeinek az lehet a válaszuk, hogy mily nagy lehet a nyereség a magánvágóhidaknak az eltitkolás mellett, ha ily áldásos intézménynek is vannak ellenségei. A becsületes mészárosnak az ellenőrzés által nem lehet baja, de azoknak, kik titkon beteg állatot akarnak levagatni, természetesen nem felel meg a

T A R C A.

A folytatásról.

Aztán el kellett jönni messze tőled.
Harmatos éjjel borult a virágra,
Nekem te voltál akkor édes-kedves
Ezen a világon egyedül drága.

Óh akkor éjjel fáradt két szememre
Nem akart jönni virágos álom.
Egy csókos este boldogsága fájt még
Édes szerelmem, kis mátkapárom.

Szép, holdvilágos, langyos éjszakában
Könnyes felhők országa lett a lelkem.
Óh, nem tudod, hogy mily forrón szeretlek,
Széled virágom, édes kis szerelmem.

Lesz-e még folytatása, lesz-e párja
Az emléksírhoz elment csókos estnek?
... Halavány arcok, végnélkül harangszó,
S mindig temetnek, mindig csak temetnek...

Dávid László.

Féja István.

Irt. JAROSS FERENC.

Többször tettem már említést a Bars tárcsarovatában Féja Istvánról, aki a múlt században a lévai csizmadiaúknak messze vidéken is jól ismert céhwestere volt. Gyakran érintkeztem vele és sokat hallottam róla. Ezek indítanak engem arra, hogy városunknak ezt a kiváló típusú emberét, derék

polgárát a mai mezedékekkel közelebből megismeressem.

Féja István, akinek atyja is tősgyökeres csizmadia volt, Léván, 1805-ben született. Nemesi családból származó édes apja fiát papnak vagy valami hivatalnoknak akarta nevelni s kitartatni s ezért az elemi iskola után a gimnáziumba is járatta.

A fiu azonban, akinek szép tehetsége volt és szorgalmasan tanult, — nem érezvén magában hivatást magasabb pályára, — a gimnázium negyedik osztályából kimaradt és atyja vezetése mellett, annak műhelyében tanulta ki a csizmadiamesterséget.

Féjának a gimnáziumban többnyire intelligens házakból való fiuk voltak iskolatársai, akik tanulmányaik elvégzése után a társadalomban előkelő állást foglaltak el; de meglelt korukban is szerették Féját és mindig fenntartották vele a legbizalmasabb baráti viszonyt; mert a csizmadiamesterben is tisztelték, becsülték egykori iskolatársukat, a puritán jellemű férfit.

És hogy Féja Istvánt a lévai uri társaság is kedvelte, ennek igazolására elég legyen felemlítenem, hogy hosszú időn át a casinónak is szívesen látott, tevékeny tagja volt.

Felszabadulása után — a régi szokás szerint — vándorutra kel, amely három évig tartott. Ezen idő alatt bejárta az ország nevezetesebb városait. Vándorlása bevégez-

tével vizsátert szülőföldjére és elkészítvén a remeket, a céh mesterré avatta őt. A legnagyobb szorgalommal űzte iparát s néhány év alatt a céhnek olyan tekintélyes tagja lett, hogy társainak általános tisztelete mellett a közönség sürűn kereste fel bevásárlásaival és megrendeléseivel.

Az a körülmény, hogy gimnáziumba járt, ahol sokat tanult, továbbá; vándorlása alatt minden téren szerzett tapasztalatai, olvasottsága és a műveltebb körökkel való gyakori érintkezése magasán kiemelték Féját az ugynevezett átlag emberek sorából.

Az iskolában annyira elsajátította a latin nyelvet, hogy volt iskolatársaival, Gyürky László plébánosnal és a piarista tanárokkal ezen a nyelven társalgott. A sentsírásban pedig, — amelyet nagy előszeretettel olvasgatott, — olyan jártassággal bírt, hogy szép s a maga helyén alkalmazott idézeteivel dicséretére vált volna egy esőrendű teológusnak is.

A céhgyűléseken már mint fiatal mesterrel kikérték okos véleményét és tanácsait s ezeket követve a céh hova-tovább szilárd alapot nyert és szigorú reguláinak pontos betartásával teljesítette kötelességét.

Ez magyarázza meg azt a ritka kitüntetést, hogy Féja Istvánt, mint a céhnek egyik legfiatalabb tagját, társai csakhamar első dékáná, rövid idő múlva atyamesterré

nyilvános rendelkezés, különösen akkor, mikor törött-lábu és idegbetegségben szenvedő állatoknak húsát a nyilvános mészárszékeken törvény alapján olcsóbb áron kell eladni a piacon a szegényosztály részére, mint ellenkező esetben.

A nyilvános vágóhidaknak kezelése.

A vágóhidaknak kezelése rendőri hatóság kezébe van letéve, bizonyos meghatározott díj mellett ületnek az állatok, mert ha a vállalkozó kezében volna, akkor a járulékok nagyobbak lennének az ezáltal a húsok ára nagyobb. Törvényeink határozottan kimondják, hogy a vágóhidaknak kezelése nem szabad, hogy spekuláció tárgya legyen, mert ez egy intézmény, mely közérdeket szolgál, ahol a kezelés tisztább és rendezesebb, ha a kezelő személyzet drágább is, mint egy vállalatnál. Ha még tekintetbe vesszük azt, hogy magánérdekek is szerepelhetnek a vágóhidaknál, amely hatósági kezelés mellett ki van zárva, mégis kimutatják, hogy a befektetett tőke 5 százalék mellett 34 év alatt teljesen amortizálva lesz.

A vágóhidaknak építési módja.

A vágóhidakat kétféle rendszer szerint szokták építeni. Az egyik kamra, a második csarnokrendszerű. A franciák kamrarendszerűt használnak. Áll pedig egyes kamrákból, az egész hosszat 2 részre osztva egymás mellé sorakoztatva, úgy hogy a két oldali rész között egy 8—10 méteres nyitott vagy fedett széles udvar van, mely udvar a tér végén el van zárva. Az egyes kamrák 3—5 méter szélesek, 5—10 méter hosszúak és 5 méter magasak. Minden kamra fel van szerelve felhúzó géppel, hufelakasztó kapcsokkal, vízvezetékekkel. A padló része szilart burkolattal van ellátva, amelybe egy gyűrű van erősítve, amellyel egy kötel segítségével megöleendő állat a földre lesz teperve. A hús kidolgozása egy másik kamrában történik, a kisebb állatok, mint sertések, juhok, lovak külön kamrákban lesznek megölvé.

A csarnokrendszerűnél a kamrákkal párhuzamosan egy csarnok van, amely csarnokból ajtókon át istállókkal van meg az összeköttetés, úgy, hogy 2 kamrának és egy csarnoknak 3 istálló felel meg. A franciáknál a belek kimosása külön helyen történik, míg a németeknél nem. Ezen mosóhelyiségben van egy kazán meleg víz részére és vízvezeték. Párisban a disznók külön helyen ületnek le. A berlini centrál vágóhídon szintén kamrarendszer van, ahol minden nagyobb mészárosnak külön vágókamra áll rendelkezésére, melyért egy külön járulékot fizet. Berlinben a beteg állatok külön helyen vágatnak. A belek mosására szolgáló csarnoknak nagynek és szellősnek kell lenni, összekötve legyen ez a trágyagödörrel is.

Minden vágóhíd mellett egy mester-szoba, ahol a mészárosok ültöködnek, legyen egy boncterem, egy állatorvosi terem, mely górcsővel legyen felszerelve. Maga a vágóhíd oly helyre építessék, hogy minden oldalról könnyen hozzáférhető legyen; lehetséges árnyekos helyen, nehogy a nap-sugarak érhessek, közel a marhavásártérhez, az állatkínzás elkerülése céljából. Fel legyen szerelve vízvezetékekkel, mert számítás szerint 1100 állat vágásához 5000 köbméter víz szükséges. Maga a vágóhíd egy állatorvos felügyelete alatt álljon, azért is, hogy a levágás után az állatorvos rögtön megállapíthassa a húsok nemét, mert 3-fele húst külböztetünk meg, olyan húst, mely kimerésre alkalmas, olyan húst, mely hatósági mészárszékben való eladásra alkalmas s olyan húst, mely élvezhetetlen, amit rögtön megsemmisítenek petróleum-leöntés által.

Mind ezek a kellékek, amelyeket felsoroltam, elengedhetetlen követelmények egy vágóhíd felállításánál, de ha ideális nézetünknek akarunk kifejezést adni, helyes a telefonvezeték s mint a világvárosokban telegráfvezeték és postahivatal.

Dr. B. M.

Különfélék.

— **Városi közgyűlés.** Léva r. t. város képviselőtestülete 1913. évi augusztus hó 30-ik napján szombaton d. u. 4 órakor — a városi székház nagytermében — rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés lefolyásáról a jövő számunkban fogunk részletesen megemlékezni.

— **Szűnidei tanulmányutjok** közben volt nálunk, mint arról már mult számunkban megemlékeztünk, a télegyházi tanítóképző négy tanára és 26 növendéke. Házi gazdájuk ami tanítóképzőnk volt s ugyanők gondoskodtak, hogy a szellemiek és a sport terén cserkésző testvérek ne csak jól érezzék magukat körünkben, de minden nézni érdemes intézményünket is alaposan végig tanulmányozhassák. Természetesen, hogy első soron maga a tanítóképző iránt érdeklődtek a kirándulók s mint testvérintézet szívesen dícsérték annak modern építkezését, berendezését, felszerelését. Mint csehbellek egyik elemi iskolánkat vették azután vizsgaszemre: a városi r. kath. fülelemi iskolát. Leányiskolánk hatalmas komplexusban maga a farsdhatatlan alkotó, a prépost kalauzolta őket. Rend, csinoság, elegancia egyrésztől, gazdag felszerelés, modern tanítási szellem másrésztől, minek a tanulmányozók az iskola minden tagozatánál kifejezést adtak. Az iskolának a várkertben kifejlesztett tartozékaról azt jegyezték meg, hogy Leván megvalósítva látják a munka — a kerti- és az erdei-iskolát, a pedagógiai irányok eme legfrissebb hajtásait. — Páratlan szíveséggel volt a kirándulók iránt az Uradalom inspektorátusa. Fogatokat bocsátva rendelkezésükre, két kerületet is bemutatott; mindenütt gondoskodván, hogy az intézősek szakavaiott előadásokkal ismertessék az üzemetek: tehénészetet, szarvasmarhahizlalat, sertésenyésztést, repeszeggyártást. A külterjes gazdálkodást ismerő alföldi tanulók alig győzték elraktározni a sok benyomást, mit a felszerelésekkel gazdagon megterhelt gazdaságokban tapasztaltak. Mindkét helyen cús ozonnávai látta el a vendégeit az Uradalom, illetve az inspektori szíves figyelem. — Kellemes meglepetés volt a kirándulókra, hogy az érkezésük estején tartott Főiskolai Hallgatók multságának hangversenyéhez a rendezőség az összes

és 1852-ben céhmesterré választották, amely hivatalát holta napjáig viselte.

A csizmadiacéh, amelynek akkor 150—160 tagja volt, az ő előjárósága alatt élte fenykorát. Erős szervezetével és szoros összetartásával kizárólagos intézője volt a város ügyeinek. De — dicséretére legyen mondva — erejét és szavának súlyát soha nem ereszte a többi polgárokkal; hanem úgy a felekezeti, mint más téren azokkal a legszébb egyetértésben működött a város haladásán és fejlesztésén. És ez első sorban Fejának az érdeme, aki állandóan a város érdekeit tartván szemel előtt, — tapintatos eljárásával feken tudta tartani a céhnek azon elemeit, amelyek ennek erejét esetleg a maguk javára akarták volna kiaknázni.

A város közgyűlésein évtizedeken át vezérszerepet vitt a csizmadia híres céhmestere. Megfontolt és a város javát célzó indítványai rendszeren meghallgatásra találtak.

Magas, erős termetű, lassunak mondható járása és beszédének kimértége csak fokozták tekintélyét.

Ügyes társalgásával, jóízű és humoros mondásaival, élményeinek érdekesen előadott elbeszéléseivel kellemesen szórakoztatta a legnagyobb társaságot, amelyhez a körülmények szerint tuott alkalmaszkodni.

Tisztelte és nagyrabecsülte az őszinteséget; de gyűlölte a hiselkedőket és besugókat. Eszre azt szokta mondani, hogy ők az új testamentom farizeusai.

Igazságszeretetét szépen jellemzi, hogy a remekeléseknél, melyek amugyis tetemes költségbe kerültek, — arra törekedett, hogy a remekelő ifjút ne sujtás a munkájában talált kisebb hibákból eredő büntetésekkel.

A közgyűléseken, melyek rendszerint a régi Oroszlán-fogadó nagytermében folytak le, szigorú rendet és pontosságot követelt.

Már mint kezdő mester azt tapasztalta, hogy a tagok gyűlések alatt, okkal vagy ok nélkül, sokszor járnak ki és be. Amikor céhmesterré megválasztották, az első gyűlésen figyelmeztette társait arra, hogy rendszeren jelenjenek meg s a gyűlés tartama alatt ne is távozzanak el. De mivel a legközelebbi alkalommal is többen elkéstek és nem bírva lemondani rossz szokásaikról, folytonos járás-kelesükkel zavarták a gyűlés menetét, — Féja szó nélkül banyult kabátja belső zsebébe, kivette bugyolárisát s abból egy tizes bankót előszedvén, azt erősen megnedvesítette és úgy illesztette rá az ajtóra s annak rájárára, hogy a bankó az ajtó nyílásánál sértetlenül nem maradhatott.

Amikor ezt a bankómanipulációt elvégezte, leült a helyére és a csodálkozó mesterek előtt ezt jelentette ki:

— No! most tessék az uraknak ki-és besétálni! Miattam jöhetnek, mehetnek; de annyit mondok, hogy ha valaki a bankót leszakítja, — meg is fizeti!

A céhmester bankója megtette a kívánt hatást; mert senkinek sem volt kedve az érzékeny büntetést kiszurkolni.

Szíves előzékeny s rendkívül józan ember volt. Örült, ha szülőjének hajlékában valaki meglátogatta. Vendégszeretettel kínálta meg káka egy olívai terméséből, amelylyel tele volt a pincéje, ő azonban egyik pohár bornál többet soha meg nem ivott.

Nem szívelte a részeges embert. Ha megtudta, hogy valamelyik cehtársa alaposan berugott s abból kifolyólag tisztességtelenül viselkedett, — azt a céh szabályai értelmében nemcsak a legszigorubbán büntette, hanem hosszú időn át neheztelését is éreztette vele.

Nem volt gazdag; jómódonak sem mondható; de volt annyi vagyonkaja, hogy abból mesterségének felhagyása után is tisztességesen éldegélt. Nejével, aki több évvel megelőzte őt a másvilágra való elköltözésben, — bo'dogan és megelégedésben töltötte életét.

Övegyesége idejében a takarékoságával összegyűjtött bankópénzt úgy biztosította a tolvajok és egerek ellen, hogy a szobájának egyik gerendáján lógó nagy lámpába rejtette el. Ezt a titkát családjának tagjai csak Féja halála után fedesték fel, amikor a lámpásban egy tisztességes csomó bankót találtak.

Folyt. köv.

pályákat rendelkezésükre bocsátotta. Ebből a figyelem tényből a 20—30 ezer lakójú alföldi községek ifjai tapsra kézzel foghatóan tapasztalták, hogy mit tehet itt a Felvidéken egy tízezeres város társadalma... még a kanikula hónapjában is a szellemi kultúra terén. A másor minden számával fokozódva felzavított élvezet az úti-sportolónak enntúl a tenyereit törte... volna fel, ha a derék félegyházal fiúkra rá nem illenek a mondas, hogy ott egészséges testben valóban egészséges lélek lakik. Hogy ez így van, kimutatták azzal a gondolatukkal, mellyel egy hatalmas tölgyfalevelékoszort helyeztek a temetőnkben levő honvédsíremlékre. Azt mondták: ezzel egyben hálájukat akarják kifejezni Léva városára iránt, mely oly kedves napot szerzett nekik, leendő magyar néptanítóknak. — Mi viszonzásul baráti jobbunkat nyújtjuk a derék tanároknak és igazgatójuknak — földünknek — kik ily érzésű tanítókat nevelnek a hazának.

— **Tisztújítás.** A barsi ref. egyházmegyében a tisztviselőknak 10 évre terjedő mandátuma lejárván, június hó 2-án megtartott egyházmegyei közgyűlés által elrendelt szavazás eredményét a szavazatok összegző bizottság, amely Patay Károly elnöklété alatt Varannay Lajos, Csekey Dávid és Mocsy Lajos tagokból állott, — a következőleg állapította meg: Egyházmegyei esperesnek: *Patay Károly*, — gondnoknak *Kováts Sebestyén E.* egyhangulag lettek megválasztva. Egyházi főjegyző lett: *Bihary Kálmán*, — aljegyző: *Akúcs Lajos*, — világi főjegyző: *Kováts Sebestyén Lajos*, — aljegyző: *Csekey Vilmos*, — egyházi tanácsbírák lettek: *Akúcs Lajos*, *Bihary Kálmán*, *Csekey Dávid*, *Czegledy Sándor*, *Kiss Gyula*, *Varannay Sándor*. A nyolcadik állásra abszolút többség hiányában *Birtha József* és *Nagy Sándor* között új szavazás rendelkezett el. — Világi tanácsbíráknak megválasztottak: *Csekey Vilmos*, *Kádár Kálmán*, *Dr. Kersék János*, *Konkoly Sándor*, *Kováts Sebestyén Lajos*, *Mocsy Lajos*, *Dr. Tóth Sándor*. — A nyolcadik helyre általános többséget senki nem kapván, *Patay László* és *Dr. Mocsy Aba* között, mint akik a legtöbb szavazatot nyerték, — új szavazás lesz.

— **Meghívó.** A helybeli főgimn. Szentegyházi Egyesülete a hó 4-én d. e. 11 órakor a főgimn. II. oszt. tanteremben közgyűlést tart, amelyre az egyesület tagjait tisztelettel meghívja az igazgatóság.

— **A főiskolai hallgatók** 23-iki nyári mulatságán a következő hölgyek voltak jelen. — *Asszonyok:* *Árvay Józsefné*, *Dr. Balogh Sandorné*, *Bilcsék Józsefné*, *Bódogh Lajosné*, *Csekey Vilmosné*, *Deák Miklósné*, *Engel Józsefné*, *Dr. Gyapay Edéné*, *Grotte Vilmosné*, *Fisely Lajosné*, *Halassy Kálmáné*, *Halbvirth Ferencsné*, *Dr. Heinrich Gyözőné*, *Dr. Hets Beláné*, *Hoffmann Arpadné*, *Dr. Horváth Gyuláné*, *Janos Jenőné*, *Jozsefcsek Károlyné*, *Dr. Karáth Márusné*, *Dr. Kersék Jánosné*, *Dr. Kriek Jenőné*, *Kocsák Frigyesné*, *Laky Vilmosné*, *Levath Gusztávné*, *Majlath Istvánné*, *Maly Pálné*, *Medveczky Károlyné*, *Missák Zsigmondné*, *Ortmann Fideiné*, *Pető Pálné*, *Pischi Pálné*, *Pischi Emiline*, *Pollák Vilmosné*, *Rapport Manoné*, *Singer Izaborné*, *Szuard Jánosné*, *Dr. Szilard Samuáné*, *Schwartzner Sandorné*, *Tuma Pálné*, *Tolnai Istvánné*, *ösv. Tonhaiser Józsefné*, *Vojnárovcsky Gyuláné*, *Wicsek Salamonné*, *Zadori Mihályné*, *Zongor Jánosné*. *Leányok:* *Árvay Micae*, *Bajacsek Ionka*, *Bajacsek Mariska*, *Bóka Babika*, *Csekey Adrienne*, *Ficsner Jolán*, *Fisely Lonke*, *Grapka Oga*, *Ghmessy Micae*, *Grotte Janna*, *Gutmann Erzsike*, *Halbvirth Bóbika*, *Halbvirth Eiza*, *Halassy Oga*, *Halassy Valeria*, *Hetzer Dora*, *Karafiath Jucika*, *Karafiath Erzsike*, *Kaszaniczky Lenke*, *Kocsák Hilda*, *Kováts Lenke*, *Kriek Bab*, *Leidenfrost Helen*, *Laky Margit*, *Majlath Ionka*, *Maly Margit*, *Majör In*, *Medveczky Erzsike*, *Olgay Viola*, *Pető Ima*, *Pischi Margit*, *Rapport Erzsike*, *Singer Rózsika*, *Tuma Iduka*, *Tolnai Manonika*, *Tolnai Mariska*, *Vojnárovcski Lenke*, *Witosek Iren*, *Varay Vilma*, *Zadori Iduka*.

— **A F. M. K. E. évkönyve**, mely az egyesület harminczegedik közgyűlése alkalmából, *Clair Vilmos* főtűkár szerkesz-

tésében jelent meg, részletesen beszámol az egyesület 1912. évi működéséről és intézményéről. Az évkönyv megállapítja, hogy az egyesület harminczegyenes főnőlétsége allott 1.330.000 koronát fordított magyar kultúrceóra. Alapított 67 kisdobvodát, amelyből harminczkettőt ma is 36.000 korona évi költséggel tart fenn; 221 iskolai és népkönyvtárat, a melyek mindannyian jelentős tényezői a magyar műveltség terjedésének; szegény iskolás gyermekeket ingyen tankönyvekkel és magyar isteni tiszteletek céljaira, magyar énekes- és imakönyvekkel lát el; analfabéta tanfolyamokat, ismeretterjesztő előadásokat, magyar beszélgotési tanfolyamokat szervezett a magyar-tól nyelvhatár községekben; a magyar nyelvet és szellemnek az iskolában és azonkívül eredményes tanításáért megjutalmazta az arra érdemes tanárokat s az elemi iskolák szorgalmasabb idegen anyanyelvi tanulónak 497 példányban fizette elő az *En Ujságom* gyermeklapot; az iparostanoncoknak jelentkező elemi iskolás növendékeknek magyar iparosoknál szerzett alkalmaztatást. Az egyesület programjába felvette a szabadtanítást, a felvidéki magyar társadalomnak szervezését, napközi otthonok és patronageintézmények létesítését, stb. Az egyesület vagyona ezidő szerint 590.000 korona, évi költségvetése pedig 112.000 korona, a melynek 64% át közművelődési kiadásokra, 24% át tőkésítésére és csak 12% át fordítja igazgatási költségekre.

— **Változás a tanári karban.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Blándár Jánost*, a főgim. világi tanárát *Tatára* nevezte ki, — a kegyes tanítórind kormányza pedig a lévai főgimnáziumnál *Sándor Oszkár* és *Mikó Imre* világi tanárokat alkalmazta.

— **Áthelyezések.** *Patay Károly* ref. esperes az egyházmegyéjébe tartozó káplánok között f. évi szept. hó 1-től kezdődőleg — a következő áthelyezéseket eszközölte: *Pető Sándor* lévai segédlelkéssé Nagyövedre, *Varga Sándor* mohai segédlelkéssé Lévára, *Cseresznyés Sándor* segédlelkéssé pedig *Mohiba* helyezte.

— **Vasuti előmunkálati engedély.** A kereskedelemügyi miniszter *Gerster Boia* mérnök vállalkozó és *Pető Albert* gyárosnak a zsitvavölgyi helyi érdekű vasut Kistapolcsány állomásából kiágazólag vagy Barskeresztur vagy Ebedec községek érintésével és a Viktoria szénbánya mellett haladva Fenyőkosztóiányig vezetendő szabványos vagy keskeny nyomt. v. v. gőzüzemű helyi érdekű vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta és egyúttal felhívta a vármegye közönségét, hogy nevezett előmunkálati engedélyeseket vagy megbízottjaikat működéseiknél a netán szükséges hatósági támogatásban részesítse.

— **Eszküvő.** *Galambos Béla* Kiskosztályi ref. tanító e hó 28-án tartotta esküvőjét Kiszáróban *Huszár Károly* ref. tanító kedves leányával, *Margittal*.

— **Honvédeink öszi gyakorlaton.** Honvédeink e hó 22-én egyesülvén a nyitrai 14-ik gyalogezreddel, amelyhez tartoznak, — augusztus hó 23.-tól 26.-ig ezredgyakorlatokat tartottak Udó község mellett. 27. és 28.-án Tapolca és Udó mellett résztvettek a hadtestgyakorlatokon, 29.-én pedig Pápa környékén a gyalogság és tüzérség együttes harciövészetésében. Szeptember 1—5.-ig az ezred Veszprém, Devecser és Kisbér mellett tart gyakorlatokat. A másodéves legénység és a tartalékokat szeptember hó 7.-én szerelnek le. A nyitrai 3.-ik honvédtábori tüzérség a 9. sz. kassai és a 16. sz. besztercebányai honvédtáborok ezredék mellé van beosztva.

— **Betörtő kereskedőség.** Mult vasárnap éjjel *Adamek Jozsef*, újbányai születésű kereskedőség betört főnökeknek, *Kempfner Jakab*nak üzetébe. A rossz utra tevett segéd, aki már mint tanonc is *Kempfner*nél volt alkalmazva és ott tanult ki, — az üzlet alatt levő pince ablakán keresztül hatolt be a pincébe s onnan az üzletbe, ahol az előkerített kulccsal felnyitotta a pénztáskáját s abból 700 koronát vitt el. A lopott pénzen jegygyűrűket, ékszereket és ruhaneműt vásárolt. Amikor elfogták, 181 koronát találtak nála. A

pénzből 260 koronát Újbányán ázott el. A betörtő segédét a rendőrség átadta a kir. járásbírósnak.

— **Helyettes anyakönyvvezető.** A vármegye főispánja a lekéri községi anyakönyvi kerületbe *Toma János* jegyzőgyakornokot korlátozott hatáskörrel anyakönyvvezető-helyettesessé nevezte ki.

— **Országos mozgalom az államosítás ellen.** A közigazgatás államosítása ellen — *A Vármegye* című lap megbízható értesülése szerint — a vármegyék és városok törvényhatósági bizottsági tagjai az öszre nagy demonstratív gyűlést terveznek Budapesten. A mozgalmaknak nincs pártpolitikai jellege és állítják az államosítás ellen való akcióhoz már olyarok is csatlakoztak, akik egyébként a kormány táborához tartoznak. A szervezési munkálatok folyó hó közepén kezdődtek meg és a nagy tiltakozó gyűlés valószínűleg október hó első napjaiban fog Budapesten megtartatni.

— **Nagysallói csendélet.** — Vármegyeszerte híres Nagysalló a rakoncátlan, bárucza legényeiről. Nem mulik el vásár, búcsú vagy tánc anélkül, hogy a forróvérű zaboláltan legények össee ne verekednének. Az okot könnyen megtalálják hozzá: politika, virtuskodás vagy szerelem, de mindig akad valami, amin sikerül összetűsüznök, s ilyenkor aztán előkerül a csizmaszárból a bicika s nem nyugosznak addig, míg néhány kemény koponya meg nem lékelődik s amíg nem buzog elő a jó piros vér. A féktelen legények megbabolázása a csendőröknek sok gondot okoz s bizony sokszor a fegyvert is elő kell rántani, hogy a tekintélyt feentartassák. — F. hó 24.-én búcsú volt Nagysallóbar, ami természetesen tánc, ivás, duhajkodás nélkül most sem mulhatott el. *Prücsök Lajos* a legények egyik legduhajabbika szintén felöntött a garatra s dőöngölve, kiabálva ment az utcán, vesztése azonban találkozott a cirkáló csendőrfőrről. A csendőrök s *Prücsök* között nagy hirtelen szóváltás keletkezett, melynek során *Prücsök Lajos* éktelen káromkodásba tört ki, mire *Tanczer József* csendőrmester felszólította, hogy kövesse őt az örszobára. *Prücsök* a felszólításnak nem engedvén, a csendőrök megragadták s mintegy 150 lépésnyire vontakozták, mikor valahogyan kitepte magát a kezeik közül s nagy káromkodással nekik támadt, megragadta *Csóka László* csendőr fegyverét s már-már talán sikerült volna azt a csendőr kezéből kitépnie, amikor *Tanczer József* őrmester szuronyát neki szegezte. *Prücsök* még mindig nem látva a helyzet komolyságát, a csendőr fegyverét elbocsátani vonakodott. *Tanczer* őrmester akkor szuronyával először a karjába, azután a hasába szurt. A vérbeborult embert *Dudich Endre* körorvos részesítet e az első segélyben. Állapota nem életveszélyes, s az orvosi vélemény szerint három hét múlva ujabb egészséges lesz s kárdheti ott, ahol elhagyta, feltevé, hogy lesz hozzá kedve.

— **Pusztít a vörheny.** A városunkhoz tartozó Szent János-pusztán oly erősen lépett fel a vörheny, hogy már több gyermek meg is halt a járványos betegségben. A rendőrség a baj tovább hurocásának meggátálása végett nemcsak a tejszállítását szünteti be a pusztáról, hanem azt is elrendelte, hogy onnan a tankötelesek egyelőre ne iratkozzanak be az iskolákba.

— **Új főispán.** Hontmegyében, ahol a főispáni szék gróf *Wilczek* lemondása folytán megürült, a főispáni állást valószínűleg vagy báró *Nyáry Alfonz* orsz. képviselővel vagy *Ivánka István* földbirtokossal fogják legközelebb betölteni.

— **Állami magyár Selmechányán.** A kereskedelemügyi miniszterium már régebben elhatározta, hogy a faszakas iparban előforduló ólommérgezés elkerülése végett ólommentes máz előállítására mágyárat létesít. A tervhez a mult év végén az Országos Ipartanács is hozzájárult. Az új gyárat a kormány Selmechányán szándékozik fölláttatni. Az állami gyár a kész mázat az eddigi áron fogja az iparosoknak eladni. A szükséges épületek már készen is vannak úgy, hogy az üzemet a jövő évben megkezdhetik.

— **Vidéki tüzeset.** Folyó hó 28-án, csütörtökön est 10 óra után, Csejkon két pajta és két nagy asztal gabona égett meg. A két asztalban 103 kereszt buza és árpa volt összehordva. A kár meghaladja az 5000 koronát, de legnagyobb része megtérül, mert a pajták és asztalok biztosítva voltak. A tűs keletkezésének okát még eddig nem sikerült kikideríteni.

— **Igazi látványosságnak** ígérkezik az augusztus hó 11-én külön vonaton ideérkező Barnum-szerű *Könyv-cirkusz* s már előzetesen is felkivjuk olvasóink figyelmét lapunk hirdetési rovatában közölt hirdetésére.

— **Hányszor volt napos idő egy év alatt?** Egy figyelem-s gazda, aki az időjárásról napot vezet, jegyzetei nyomán megállapította, hogy a múlt év augusztus 26.-tól ez évi augusztus hó 26. ig mindössze 57.-szer történt meg, hogy a nap egész napon át sütött, 308 napon át pedig borult volt az ég vagy esett az eső, vagy a hó.

— **Tilalmat jelző tábla.** A hadügy-miniszter megkeresése a vármegyeispánja elrendelte, hogy katonai gyakorlatok és katonák átvonulása alkalmából az élvezhetetlen vizet tartalmazó kutak tilalmi jelző-táblával szereltesse fel, nehogy abból a katonák igyanak és megfertőzzenek magukat.

— **A kivándorlás emelkedése.** Azon vidékek lakói, akiket az árvíz csaknem koldusbotra juttatott, egyre-másra utlevelet kérnek. Amerikába akarnak kivándorolni. Pedig ott sem tejfői minden. Miskolcon történt meg legutóbb, hogy 32. Amerikát járt katonaköteles került pótlás alá, akik közül csak 3 vált be katonának, a többi — kik bizonyára mint ép, munkabíró emberek vándoroltak Amerikába, oly nyomorékká válva került haza, hogy a most nem igen válogató katonák sem fogadták soraikba. Amerikában, ha nagy is a napszám, de emellett olyan súlyos a munka, hogy kevesen bírják ki.

— **A hólapda-szelvények.** A hólapda-szelvények tovább-adasával az újabb időben ismét számosan foglalkoznak. A legkülönbözőbb társadalmi rétegekhez eljutnak ezek a szelvények és mint valami ragályos betegség, hónapról-hónapra nagyobb körben terjednek el. Figyelemesztjük a közönséget, hogy az ilyen szelvények terjesztésétől óvakodjék, mert a kereskedelemügyi miniszternek határozata szerint a hólapda-szelvények továbbítói mint büntetések büntetendők.

— **A fekete grófnő** a legszebb felvétele az orosz filmtársaságnak. Ez lesz a lévai *Apolló-mozi* mai műsorának slágere, mely egy szerelmes pár meghiúsult történetét mutatja be. Ezen kívül újra talákozni fogunk Pathé heti újdonságaival. Előkerül a *Bandika* is, de a *Pali* sem fog hiányozni. Továbbá két érdekes term. felvételt fogunk látni. A *Kagylóhalászat*: és a parisi torna kongresszust. Dehán 4 órakor itjusági előadás lesz. Az érdekes műsornak bizonyára szép nézőközönsége lesz.

— **Hol kell fizetni a vadászati és fegyveradó?** Mostanában fizetik be a vadász emberek a fegyveradót és váltják ki a vadászati engedélyt. De ezen befizetésekben nemi ketegek merültek fel, amelyek nagyon alkalmasak arra, hogy a közönségnek keletkezést okozzanak. Akiknek fegyveradó kell fizetniük s melléje vadászati engedélyt is akarnak váltani, a városi adópenztáratól a kir. adóhivatalba mentek és viszont; de sok esetben egyik helyen sem akartak elfogadni tőlük a pénzt azzal a megokolással, hogy ez az ügy nem hozzájuk tartozik. A pénzügyminiszter most megadta a gordiusi csomót. Elrendelte, hogy azok, akik fegyveradót fizetnek s melléje vadászati engedélyt is váltanak, a kettőt együtt a kir. adóhivatalnál kell fizetniük. De akik nem váltanak vadászati engedélyt, a városi adópenztárnál tartoznak eleget tenni kötelezettségüknek.

Paradicsom-befőzésre alkalmas erős palacsok 4 fillérjével kaphatók a nagy fogadóban.

Közönség köréből.

Elszámolás.

Léva és vidéke főiskolai hallgatói által rendezett mulatság

Bavétele — — 811 K — f.
Kiadás — — 380 „ 50 „

Tiszta jövedelem 431 K 50 f.
mely összeg felével a Reviczky-Társaság, felével pedig a Főiskolai Hallgatók Köre részesedett.

Jegyeiket megváltották: Köveskúti Jenő 20 K, Bathy László, dr. Kolpaszky Daniel, dr. Novotny Ernő, Tóth Sándor ig., dr. Weiss Zsigmond 10—10 K, dr. Tóth Sándor, dr. Vicssek Ferenc 7—7 K, Simek István 5 K.

Felülfizettek: 10 K. Belcsák László, Fertikó József, dr. Kersék János. — 8 K. Lakner László. — 7 K. dr. Frommer Ignác, dr. Horváth Gyula, dr. Kapp Hugó, dr. Kmoskó Béla. — 5 K. János Jenő, dr. Medveczy Károly, Pollak Vilmos és fia, dr. Rohonyi Gyula, dr. Szilárd Samu, dr. Blógh Sándor, 4 K. Belcsák László, dr. Gerely Fülöp, dr. Heinrich Győző, Hoffmann Árpád, dr. ifj. Klain Ödön, dr. Steiner Oszkár, dr. Weinberger Adolf, — 3 K. Félix István, Ghimesy János, Hetzer Adolf, N. N., Jozsefcsek Károly, Schwarzer Sándor, Wilczek Salamon. — 2 K. Belcsák Sándor, Bölemann Lajos, Engel Józsefné, Jozsefcsek László, Kaszaniczky Istvánné, Lovász Kálmán, N. N., Rassovszky Kálmán, Szauer Zoltán. — 1 K. Pál Iure, Fizély Hugó, Reimann Ignác.

A szereplőknek, jegy megváltóknak felülfizetésnek és mindazoknak, kik anyagi és erkölcsi sikerünk előmozdításához hozzájárultak, ez úton is hátiás köszönetet mond a

Rendezőség.

Tanügy.

A lévai római, katb. elemi fű- és leányiskolába, az ovodás, a polgári leányiskolába, a női kereskedelmi és a női kézimunka tanfolyamra a beiratások szeptember hó 1., 2. és 3.-án, délelőtt 8—11 és délután 2—4 óráig, — a gazdasági iméltő leányiskolába pedig szeptember hó 7. és 8.-án délután 2—4 óráig lesznek.

Szeptember hó 4.-én Veni Sancte, — 5.-én rendes tanítás.

Léva, 1918. augusztus hó 28.

Az igazgatóság.

A lévai izr. népiskolában a beiratások folyó évi *augusztus hó 31. dikén, szeptember 1. és 2. dikén délelőtt 9—12. ig és délután 3—4 óráig* lesznek megtartva. Az iskolaévi megnyitása szeptember 3. dikán lesz. A rendes tanítás szeptember 4. dikén veszi kezdetét.

Az első osztályba oly tanulók vétetnek fel, kik a 6. dik életévüket betöltötték. Felsőbb osztályba lépők az előző évi értesítőt tartoznak magukkal hozni.

A tanúk a beiratásnál szüleik vagy megbízottjaik kíséretében tartoznak megjelenni.

Léva, 1918. augusztus hó 25.

Az iskolaszék.

A kereskedő tanonciskolába az 1913—14. tanévi beiratások az iskola irodájában szeptember 4. 7. és 8.-án délután 3—5-ig eszköztetnek.

Beiratásnál fizetendő az első félévi tandíj 8 korona.

Tanítások kezdete szeptember 12.-én délután 5 órakor, Az elkészített beiratkozás mulasztásnak minősítetik.

Léva, 1918. augusztus 30.

Az igazgatóság.

A lévai áll. tanítóképző-intézzettel kapcsolatos gyakorló-iskolában az gazdasági isméltő-iskolában a beiratások f. évi szeptember hó 1—4.-én d. e. 8—10 ig fognak eszköztetni. Szept. 5.-én lesz a Veni Sancte, a tanév megnyitása és a tanítás megkezdése.

Igazgatóság.

Hivatalos közlemény.

5772—1918. szám.

Hirdetmény.

Az 1892 évi XV. t. cikk 3.-§-a rendelkezésében nyújtott kedvezmény alapján mindazon szállós gazdák, akik szeszes italok kimérésével vagy kis mértékbeni elárusításával nem foglalkoznak, állami boritaladó fejében a házi szükségletre szánt bormennyiség után csakis a volt borfogyasztási adónak megfelelő összegét vagyis városunkban hektoliterenként 2 kor. 70 fillért, bormust és szállócefre után pedig 2 korona 2 fillért tartoznak fizetni.

A fenti kedvezményt elnyerni óhajtó szállósgazdák felhivatnak, hogy ebbeli igényüket legkésőbb folyó évi szeptember hó 15-ig a városi javadalmi hivatalban nevük, a házbeliek számának, a szállóbitok terjedelmének, a folyó évben remélhető terméknek, a házi fogyasztásra szánt mennyiségnek megjelölésével okvetlenül jelentsék be, — mert az elkészített bejelentések figyelembe nem vehetők.

Léva, 1918. évi augusztus hó 26.-án.

Bódogh Lajos
polgármester.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1918. évi aug. hó 24-től 1918. évi aug. hó 31-ig

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Kliment János Krajcsi B.	fű	János
Klein Beuő Graf Hulda	fű	Pál
Vizi Sándor Búra Berta	fű	István
Ifj. Ujfaluzy István Molnár M.	leány	Erzsébet
Csákányi Kálmán Székér F.	leány	Lenke
Schorsch János Madarász Á.	fű	Tivadar
Brányik István Csepész E.	fű	Lajos
Kis István Pressa Emilia	leány	Gizella

Házasság.

Vőlegény és menyasszony neve	Vallása
Kämpfner Simon Hamburger O. ifj. Foltán József Homolya M.	izr. r. kath.

Halálozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Koskó Mária	83 éves	Tüdővész
ifj. Baján János	11 éves	Vörheny
özv. Rotyik Józsefné	80 éves	Érelmeszesedés
Navara Antal	81 éves	Agg. kimerülés

A P R Ó S Á G O K.

Rovatvezető: **Zuhany.**

Va kereskedésben. *Kereskedő:* Kérem, ez a gyorsforraló óránként csak két fillér értékű szeszt igényel. — *Felcség:* (a férjének sugya:) Hallod, te ven korhely!

A jó faluslak. *Diák:* Nézze csak, Őrzsé néni, az a csibe, amelyet a szinészek ott esznek, papírból van, a kolbász pedig fából. — *Őrzsé néni:* Aunye, de jó gyomruk lehet az istenadta szinészeknek!

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: Dr. Horváth Gyula rendőrkapitány.

Buza m. mázsánként 20 kor. 40 fillértől 20 kor. 60 fill. Kétszeres 17 kor. — fill. 18 kor. 40 fill. Rossz 17 kor. 40 fill. 17 kor. 80 fill. Arpa 15 kor. 60 fill. 16 kor. 40 fill. Zab 20 kor. — fill. 21 kor. — fill. Kukorica 15 kor. — fill. 17 kor. — fill. — Lencee 60 kor. — fill. 62 kor. — fill. — Bab 23 kor. — fill. 24 kor. — fill. — Kéles 12 kor 80 fill. 13 kor. 40 fill.

Vetőmagvak 100 kilónként: Vörös lóhere természetből aranémentes 175—180 Vörös lóhere, kir aránkás 165—175 Vörös lóhere, ragy aránkás 150—160 Lucerna természetből aranémentes 130—138 Lucerna, világos szemű aránkás 115—102.

Nyíltér.

Gimnazistát vagy polgaristát

elfogad

lakás és ellátásra
r. k. gyermekeiken hivatalnok.

Cim a kiadóhivatalban.

Eladó ház.

Léván. Schoeller-utca 2. sz. ház szabadkézből eladó. — Bővebbet ott a tulajdonosnál.

Kiadó üzlet.

Egy 40 éve fennálló ítszertűzlet, jó forgalmu helyen, összes berendezéssel és áruval együtt betegség miatt átadó. Bővebbet: **özv. Weisz Fülöpné, Léva, Ozmán-tér 6.**

Eladó ház.

Léván, Klapka-utca 20 számú ház szabad kézből eladó, bővebb értesítést nyújt **Dr. K M O S K Ó** — **BÉLA** ügyvéd Léván.

Tejtermelők figyelmébe!

Megvételre keresek bármely mennyiségű tejet (a hűvösebb idő beálltával idénytejet is), Óvadék mellett megbizottjaim részére. Tejtermékek értékesítését vállalom

FLEISCHMANN

tejgazdasági berendezések értékesítési vállalat
Budapest, VII. Sip utca 24.

Használt tejgazdasági berendezések mindenkor vétele és eladása.

Eladó birtok.

Lévától egy óra járásnyira fekvő 155 kat. hold prima birtok potomon eladó, vagy haszonbérbe több évre kiadó aratás után átvehető. Bővebbet **G U R A ÁGOSTON K A S S A. Gazdasági Akadémia** o i m é n.

AUTÓ

bérelhető

órákra és
napokra

Léván, Városi szálloda

Eladó ház.

Szepesti-utca 8. számú
Kovátsik-féle ház azonnal
eladó.
Bővebbet a tulajdonosnál.

Szives tudomására adom

a t. közönségnek, hogy szövetraktáramban nagy választék áll nyári és őszi legfinomabb hazai és angol divat szövetekből.

Kedvező feltételek és jutányos árak. — Kérem tehát ezen kedvező alkalmat felhasználni és ruha szükségletét ilyen előnyösen nálam beszerezni.

Kiváló tisztelettel

BORCSÁNYI GYULA

férfiszabó
a nagytözsde mellett.

Eladó ház.

Honvéd-u. 24. számú ház — kényelmes és modern uri lakás — szabadkézből eladó. — Bővebb felvilágosítást ad a **Kereskedelmi bank Léva.**

Eladó ház.

Léván Teleky-utca 10. számú ház szabadkézből eladó. Bővebb értesítést ad a tulajdonos vagy megbizottja **Dr. Kersék János ügyvéd Léván.**

KOHN MANÓ

kályhászmester

Mozaik és Műkölap gyártó Léva.

50 % tüzelő anyag megtakarítás.

Kellemes és egészséges fűtés, ha kályhát az általam feltalált módszer szerint rakatja.

COKSZ és SZÉN-FÜTÉSRE igen alkalmas.

Elvállalom új kályhák és tűzhelyek felállítását a legdiszesebb kivitelig.

Továbbá a már használatban levő kályhák-nak az új módszerre való átalakítását.

Az építető közönség becses figyelmét felhívom saját gyártmányu

Mozaik és műkö

járdás lapjaimra egyszerű s diszes kivitelben melyek állandóan nagyobb mennyiségben raktáron vannak, vagy tetszés szerinti kivitelben is rendelhetők.

Pigler

Ruhákat fest és tisztít

Gallérokat vasal

Léva

Klapka-utca 22.

A LÉVAI ÉS KÖRNYÉKBELI ÖSSZES
TANINTÉZETEK BEN HASZNÁLANDÓ

TANKÖNYVEK ÉS
ISKOLAI SZEREK

KAPHATÓK:

NYITRAI ÉS TÁRSA R. T.
könyvkereskedésében LÉVÁN.

ISKOLATÁSKÁK ÉS RAJESZKÖZÖK NAGY VÁLASZTÉKBAN.

ISKOLAKÖNYVEK TARTÓS BEKÖTÉSRE ELFOGADTATNAK.

KERN TESTVÉREK

fűszer-, gyarmatáru- és vasnagyszerkedése

Alapított 1881. **LÉVÁN.** TELEFON 14.

Legolcsóbb bevásárlási forrás
legjobb fűszer- s csemege árukban
valamint mindennemű vasárak és konyha
felszerelési cikkekben.

Mezőgazdasági kerti, méhészeti, tej-
gazdasági szerszámok, épület és bútör
vasalások gyári raktára.

A Műtrágyát Értékesítő Szövetkezet
gyártmányainak, Szuperfoszfátnak legolcsóbb
beszerzési forrása.

A Községi
Tisztviselők
Országos
Egyesületének
szerződéses
szállítói.

Eladó ház.

Léván Galamb utca 2. számú
ház eladó. Ugyanott egy
elegánsan butorozott szoba is
azonnal kiadó.

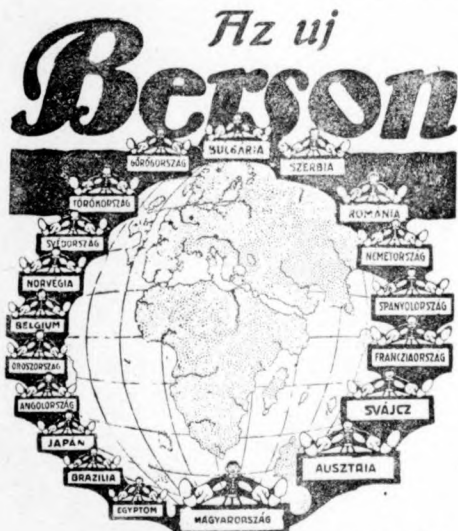
Eladó

esetleg haszonbérbe adó az idősb
RACZ JÓNÁS tulajdonát ké-
pező, több kisebb-nagyobb föld- és
szőlőtalajból álló kisbirtok, darabon-
ként is. Ugyanott a gazdasági
eszközök is eladók. — Csepregi-
utcában pedig egy háztelek eladó. —
Továbbá két szoba, konyha, istállóból
álló lakás bérbe adó.

Bővebb értesítést ad maga a tulajdonos
Léva, Botka-u. 19. sz.

MA moziba megyünk!

Az Apolló mozgósínház
műsora igen érdekes.

gumisarkok

az egész világ ismeri és dí-
cséri! Cipészetét határozot-
tan csak a valódi új BÉRSÓN-
tan utasítson minden utasítást vissza.
Bersonművek, Budapest, VII.

19303

8405-1913. szám.

Barsvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Léva r. tan. városnál elhalálozás következtében
üresedésbe jutott és a XI. fizetési osztálynak megfelelő
javadalmaszással és nyugdíjjogosultsággal egybekötött

közgyám és városgazdai

állásra ezennel pályázatot hirdetek,

A szóban levő állással egybekötött teendőkre vonat-
kozó rendelkezéseket az érvényben levő városi szervezési
szabályrendelet 61. §-a tartalmazza, de a pályázókra
nézve az 1912. LVIII. t. cz. értelmében ujonnan alko-
tandó szervezési szabályrendeletnek idevágó rendelkezései
is kötelezők. A pályázók igazolni tartoznak az 1883. évi
I. t. cz. 19 §-ában előírt képesítésüket s hogy a szer-
vezési szabályrendelet 82. §-ában meghatározott követel-
ményeknek is megfelelnek.

A közgyám és városgazdai állás a képviselőtestület
által 1916. évi december hó 31-ig terjedő megbízatással
választás útján fog betöltetni, melynek határidejét később
fogom kitűzni.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy előírt képesi-
tésüket, eddigi szolgálatukat és kifogástalan magatartá-
sukat igazoló okmányokkal szabályszerűen felszerelt pá-
lyázati kérvényüket **1913. évi szeptember 15 napjáig**
Léva város polgármesterénél nyújtsák be.

Aranyosmarót, 1913. évi augusztus hó 22-én.

Az alispán helyett:

BODÓ
főjegyző.

== Kölcsonkönyvtár ==

NYITRAI és TÁRSA R. T.

könyvkereskedésében LÉVÁN.

Előfizetés bármely nap kezdhető.

A világhírű
és legújabb rendszerű

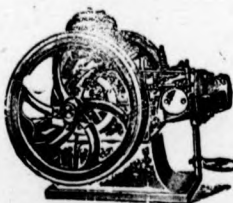
BOLINDER

NYERSOLAJ--MOTOROK

— és azok alkatrészei kizárólag —

Anyos Imre cégnél kaphatók
Budapest VI., Podmaniczky-utca 17.

Legkisebb nyersolajszükséglet! Feltétlen jót-
állítás! Jutányos árak! Kezvező fizetési fel-
tétel! Felvilágosítás és ingyen árjegyzék!

TELEFON 12-76.

SZÁMITSA KI AZ UJJAIN

hogyan milyen előnnyel jár Önre, ha
KERN TESTVÉREK
fűszer-, gyarmatáru és
vasnagyszerkedésében
vásárol be.

GAZDÁK FIGYELMÉBE!

A budapesti műtrágya szövetség képviselőjében ezennel ajánlok mindenféle műtrágyát, mint Superfoszfát, Ammoniak, Csilisalpéter stb. waggononként és kicsinyben a legolcsóbb árakon és mindezen produktumok nálam állandóan kaphatók.

Továbbá kapható nálam az összes erőtakarmányozóanyag: mint korpa, takarmányliszt, szárazszelet, olaj- és repcepegőcsa ugyancsak a napi árakon, waggononként és kicsinyben.

Végül D. Berl bécsi cég képviselőjében ajánlok elsőrendű minőségű porosz kőszén, darabokban és kecskákban, nemkülönbön kőszént úgy waggononként, mint kicsinyben is.

WERBOFSZKY JOACHIM
LÉVÁN, LÁSZLÓ UTCZA
SCHOELLER PALOTÁVAL SZEMBEN.

Besztercebányai Fiúinternátus.

Nevelő intézet, bentlakó és bejáró felső kereskedelmi, polgári, gimnáziumi és fémipar iskolai tanulók számára.

Állandó tanári valamint orvosi felügyelet.

Gondos nevelés. — Kitünő ellátás.

Prospektust kívánatra az internátus igazgatósága Besztercebányán, ingyen és bérmentve küld.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33.

Léván.

Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom céljára épült házamban nagy választéku állandó gépkiallitás van berendezve.

Hazai gyártmányu gépek:

Ganz-féle motorok minden nagyságban, Hofherr és Schrantz gőzcéplő készletek, eredeti Melichár-féle vetőgépek, Bacher-féle ekék és talajművelő eszközök, valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek. Világhírű RAPID láncoskutak.

Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és felállítása jutányos árakban.

Pacolin

Pacocroolin-PEARSON.

Egy erős hatású fertőtlenítőszer, különleges angol anyagból előállítva, nélkülözhetetlen minden házban és istállóban.

Állandó használata által megóvjuk magunkat fertőző betegségektől.

Kérjük az állatorvos véleményét az istálló rendszeres fertőtlenítésének értéke felől!

Mindenütt kapható!

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól és kérjük határozottan

PACOLIN-PEARSON-t

csakis ilyen elmozott dobozokban.

Legolcsóbb fertőtlenítés!

Csak Pearson-féle készítményt használjunk.

PACOLIN MEDOL CREOLIN
1 kg K 1-50 (rüh elleni szer) 100 gr 80 f, 1 kg K 2-40

Mindenütt kiténtve!

Utóbbi kiténtések: Arany érem és tiszteletdíj Turinban, Drezdában, Brüsszel, Rio de Janeiroban. Használati utasítás és vélemények sok évi használat eredményeiről a lerakatnál kaphatók.

Kapható Knapp Ignac drogeriajában, Léván.

Világvállalat!

Először Európában!

Csak 2 nap!

Könyvt. Brothers amerikai cirkusza, a

Csak 2 nap!

BARNUM és BAILEY CIRKUSZ

legkitünőbb csillagaiból álló társulatával, csak 2 napig Európa legszebb, legnagyobb és legkitünőbb cirkusza. — Léva város és környékének becses tudomására adom, hogy egész vállalatommal 11-én külön vonattal érkezem és szeptember hó 11-én este 8 órakor a Főtéren

nagy diszelőadást

r e n d e z e k. — Előadásokat 2 napon át fogok tartani,

melyek minden eddig bemutatott mutatványokat felül fognak mulni.

Pénteken 12-én 2 nagy bucsu előadás.

Vállalatom nem tévesztendő össze hasonló utazó cirkuszokkal. Mutatványaim eddig még egyetlen cirkuszban sem kerültek bemutatásra. Jegyek előre válthatók az érkezés napján reggel 10 órától az I. számú kocsinál. — Bővebbet a falragaszok.